

deutsche Element“ po vseh slovanskih krajih razprostirajo in zadušujejo pravice vsake druge národnosti popolnoma. In če Slovani se potegujemo za svoje pravice, nas napadajo berž jastrobi dvojnega plemena, eni, ki nas pitajo s „panslavisti“, drugi pa, ki upijejo: „tiho, tiho zdaj!“ „die dummen Slawen werden wieder alles verderben!“ Kaj bomo „verderben“, ako mi še zraven tega terjamo kos kruha, ko vi vpijete za „pečenko svobode“? Kaj mislite, da je naš kruh, ki ga potrebujemo, vaši pečenki nasproti? Nikdar ne! Al poznamo Vas, ki nam kličete svoj „tiho! tiho“, da ste nam volkovi v jagnjičnem kožuhu. In kaj želimo? Kaj prosimo? Dosti manj, kar Nemci in Lahi od nekdanj neprikrateno imajo, in kar so Madjari in Horvatje ravno kar zopet dobili, česar pa mi, posebno Slovenci in Rumeni, še zmiraj nimamo, in kar toraj še zmiraj pričakujemo, dasi-ravno bi imeli po pravici že dolgo imeti. Omenil bi še rad o potrebi slovenskega političnega časnika — pa kaj, ker bi mogel marsikako grenjko povedati.

S Cerknice 18. jan. ☽ — V mojem dopisu 4. t. m. je bila nepovoljna pomota. Besede v peti versti: Iz tega namena itd. se namreč nazirajo na prvi, ne pa na drugi stavek onega spisa, ker gosp. okrajni poglavar je bil poklical 3. dan t. m. tukajšnje županstva: „behufs einer Vorbesprechung in Bezug auf die neuen Wahlen für die Gemeindevertretungen“ v Planino. in pri tej priliki so govorili in prosili pričujoči za zedinjenje ondi imenovanih občin. Toliko v popravilo in dopolnilo tistega spisa.

Iz Ljubljane 20. jan. Drage „Novice“! Ker vidimo iz vaših spisov, da sme človek vendar spet za pravico očitno se oglasiti, kar smo deset let milo pogrešali, naznajte svetu, da se saj eno celó na Dunaj bo slišalo, dve vprašanji. Pervo: kako je to, da se mora na šent-peterski šrangji od vsakega konja še zmiraj tolikšna cestnina (mavta) plačevati, kakor takrat, ko je cesta v Zalog še velika cesarska cesta bila? To je preočitna krivica, da bi kmetje, kateri morajo zdaj cesto sami delati, po pravici in očitno ne mermrali! Že večkrat so prosile soseske za odpravo te nadloge in že dva c. k. kantonska predstojnika sta se po sl. deželnem poglavarstvu potegnili za to odpravo; al še zmiraj morajo kmetje cesto delati in cestnino plačevati, ker — še zmiraj ta reč ni rešena. Naj bi gospodje na Dunaji, kjer ta reč že tako dolgo leži, pomislili, da taka napaka pripravlja c. k. kantonske predstojnike v velike zadrege: kako morejo dotičnim sosesčanom zapovedovati, naj cesto popravljajo, pozimi v velikem snegu potrebno gaz delajo, ako morajo cestnino plačevati, kakor na cesarski cesti, kjer na državne stroške ceste popravljajo, ob snegu široke gazi delajo itd.! Drugo vprašanje je to: Zakaj od lanske jeseni služabnik dacnega štantmana, ki zunaj Koliseuma na straži stoji zavolj derv al družega blaga, ki se zunaj mestne meje prodá, nima več pravice derv ogledati in izpeljivnih listov sprejemati, ampak da voznik mora derva na šišgarsko šrangjo peljati, in ko je po ogledu voza in derv list oddal (kjer pa se mu ni dac povernil in ga mora drugod iskati) zopet v koliseum, kjer je že pred bil, nazaj tirati in tako čisto nepotrebno pot delati, kar do letošnje jeseni nikoli ni bilo. V velikem snegu, ko voznik seženj derv z enim konjem pelje in komaj po dobri cesti zmaga, še na šrangji obrniti ne more, zlasti pa ob teržnih dnevih še prostora nima, ko po več voz na šrangji stoji in odrešenja čaka. Ali se ne pravi to ljudi in živino nalašč terpinčiti, jezo delati in čas tratiti? Če pri koliseumu postavljen služabnik ni zapeljiv, naj gré rakom žvižgat in namesto njega naj se postavi drug pošten človek; ljudem pa naj se po nepotrebem ne delajo sitnosti! To povemo očitno gosp. dacnemu štantmanu, ker morebiti ne vé, da so ljudje zatega voljo zlo nevoljni.

Iz Ljubljane. Poslednji mestni zbor je sklenil, da volitve novih mestnih odbornikov se bojo začele 21. dan

prihodnjega mesca februarja in sicer tako, da volivci 3. volitne verste bojo volili 21. dan februarja; za predsednika te volitne komisije je izvoljen dr. Bleiweis; — 25. februarja bojo volili volivci 2. volitne verste; predsednik tej komisii bo gosp. tergovec A. Krišper; volivci 1. volitne verste pa bojo volili 1. dan sušca; predsednik tej komisii bo gosp. dr. N. Recher. Dotični oglas z imenikom vseh Ljubljancanov, ki imajo pravico voliti in izvoljeni biti, bo magistrat, berž ko bojo imena natisnjene, vsem volivcom na dom poslal. Vsak se vé da ima pravico voliti, kogar sam hoče; ker pa volitev ne veljá, če izvoljeni ne dobí čez polovico glasov (po številu volivcov), je treba, da se volivci v svojih glasovih preveč ne razkropé, ampak da se, kolikor je mogoče, zedinijo o možéh, ktere izvoljene želijo. V ta namen se napravljajo že skupščine, katerih naloga bo nasvetovati tistih 30 mož, ki naj bi se vzeli v prihodnji mestni zbor. Dozdaj ste nam dve take skupščini znane: morebiti se jih napravi še več; al kolikor več jih bo, toliko manj edinosti bo in volitve utegnejo po tem nesrečne biti. Drugo pot še le bomo povedali o omenjenih dveh skupščinah kaj več in bomo imena nju odbornikov naznanili, ker prva skupščina, ki se je ustanovila na poziv ljubljanskega društva za dnarno pripomoč obertnikom, je v svoji prvi seji sklenila še le tadaj se očitno oglasiti, ko bo imela od mestne županije poterjeni imenik volivcov v rokah. Le samo to moremo povedati že danes, da če v saboto „pri Slonu“ napravljena skupščina je rekla, da nima „nobene barve“, — skupščina pomočnega obertnijskega društva more brez ovinkov reči, da ima „domačo barvo“. — Dalje je v današnji seji mestni odbor z 11 glasovi zoper 10 sklenil, naj napravo višje realke še le novi mestni zbor v svoje roke vzame. Ker se šole nikjer ne zidajo brez stroškov in ker prej ali pozneje ljubljansko mesto s pripomočjo cele dežele stroškom za višjo realno šolo, kakor jo že imajo vse poglavne mesta, nikakor ne bo moglo uteči, je ta odlog toliko žalostniši, kjer smo imeli zeló pripravno Virantovo hišo pri Št. Jakobu na ponudbo, in ker prihodnje šolsko leto pred ko ne spet ne bo mogoče z višjo realko začeti. — Pretekli teden je v naši posilni delavnišnici neki Lah svojega tovarša s šilom v serce zabodel, da je bil pri tej priči mertev; le toliko je še mogel, da je povedal, kdo ga je umoril. Vzrok tega hudodelstva je bilo maščevanje zato, ker je umorjeni naklep zapertih izdal, da hočejo iz zapora uiti. — Spet se je (v saboto) prikazal v Ljubljani gotovo od undanjega steklega psa popaden stekel (lovsk) pes, ki je popadel deklo svojega gospodarja in več psov in je v nedeljo tekel po teržaški cesti do Brezovice, kjer ga je France Sever k sreči vstrelil in potem na vozičku v Ljubljano v živinobolnišnico pripeljal. Res velika nevarnost nam žuga, ako se vsi tisti ljudje, čigar psi so bili 2. in 3. dan, pa tudi 19. in 20. t. m. s stekloma v kakoršni koli dotiki, jih ne dajo nemudoma pobiti; na njih vesti je vsa nesreča, ki se utegne še iz zamolčanja primeriti.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Čakamo, pa le čakamo, pa nič ne pričakamo od obljubljenih novih vladnih preuredb. Pet tednov je vitez Schmerling že minister — pa še zmiraj ne pride nič. Kaj to pomeni? Od vseh strani se slišijo resni glasovi, da Avstrija se more iz velikih zadreg le izkupati, ako podá ne le Ogrom, temuč vsem drugim narodom avstrijskim ustavno vlado, — pa še zmiraj ni ne duha ne sluha o novih državnih preuredbah pri nas. Ogri so tako rekoč pijani od svobodnega življenja, ki se jim je dalo; vse druge dežele pa žeje konec jemljejo.

— Ces. ukaz od 18. t. m. oklicuje izpis novega državnega posojila, po katerem vlada bode spet 30 milijonov goldinarjev na pósodo vzela, za ktere bo dala 5 procentne obligacije tako, da z 88 gold. se bo kupila

obligacija za 100 gold. Ker bojo te obligacije to prednost imele, da se bojo tudi pri plačevanju davka po svoji polni ceni jemale, bojo ljudje radi segli po tem posojilu, ker z 88 gold. bojo plačali 100 gold. davka. Podpisovanje na to posojilo terpi do 31. t. m.

— Dosihmal je papirnatih desetíc čez 3 milijone izdanih.

— Pretekli teden je imela dunajska banka veliki zbor, v katerem so se čudne reči slišale; najbolj čudno pa je bilo to, da zdaj, ko vsak vé, koliko je bankovec memo srebra vreden, so si gospodje akcionerji pričekali za dobiček in namesto po 28 so po sili hotli imeti 32 gold. delila. Tudi se je vidilo, da vlada še ne misli, dunajske banke iz svojih rok spustiti.

— Ministerski ukaz od 15. t. m. prepoveduje, da se iz našega cesarstva, pa tudi ne skozi naše cesarstvo ne sme ne orožje ne strelivo v Moldavo, Vlahijo in Serbijo voziti.

— Sliši se, da bo začel tukaj izhajati nov nemšk časnik, ki bo zastopnik slovanskih potreb in zadev. Sila potreben bi bil res tak časnik, ker sedaj je edini „Wanderer“ tudi Slovanom še precej pravičen, in edini vreden, da se ga Slovani deržimo; vsi drugi so očitni sovražniki slovanstva, ktero jim ni nič družega kakor „Nationalitätsschwindel!“

— Veliki slovanski ples bo 10. svečana.

Horvaško. Iz Zagreba 20. jan. Banska konferencija se je začela spet 15. dan t. m. Pet reči je sklenila: 1) Zbori njeni naj so v prihodnje očitni, 2) zadeva o Medmurji naj se izroči deželnemu zboru, 3) o volitvah za dalmatinsko-horvaško-slavonski deželni zbor naj velja volitna postava od leta 1848, 4) kralj naj se prosi, da se višja deželna oblast berž presnuje na ustavni podlagi, 5) Dalmacija pa zedini s Horvaško in Slavonsko.

Česko. Iz Prage 15. jan. Svečanost Hankovega pogreba je bila tako veličastna, da zlatni Prag še menda takega nikoli ni doživel. Ljudstva (okoli 20.000) je privrelo, da se je vse terlo. Namestni škof dr. Krajič z mnogimi kanoniki in duhovščino vseh fará, deželni poglavar in drugi veljaki so mu zadnjo čast skazali; zbor od 90 pevcov je pel staročesko žalostinko; čope mertvaškega pregrinjala so nesli dr. Palacky, dr. Rieger, dr. Greger, dr. Krasa, Erben in prof. Püstyán; voz so obdajali namestniki vseh slovanskih rodov; tisuč in tisuč bakelj je svetilo. Očitno je bilo, da umrl je — slavni Slovan!

— „Narod. Listy“ pravijo, da je bogoslovcom v tukajšnjem seminišču prepovedano, da ne smejo „Čas-a“ in „Narod. Listov“ brati!!

— „Pražk. Nov.“ so prinesle po „Novicah“ v svojem „Feuilletonu“ celi Terstenjakov sostavek: „Odkud prišli Keltové do Norika a Panonie“.

— Dva važna zbora gospodarskih (kmetijskih) družb smo doživeli te dni; eden je bil 10. dan t. m. v Piseku, v katerem je mestnján Šober svoje iskreno veselje razodel, da je prišel spet čas, da se je žlahna gospôda zedinjena z ljudstvom spet začela poganjati za blagor domovine. „Slava verli gospôdi!“ je zaklical nazadnje in od vseh strani je donel glas „slava“. Na to se vzdigneta baron Hildprandt in knez Juri Lobkovic in povzdigneta slavo-klic na čast mestnjánom piseškim. Res veselo pobratinstvo v dubu národnem! — V velikem zboru gospodarske družbe v Pragi 12. t. m. so se pervikrat slišali govori v domačem (českem) jeziku; dr. Cupr in grof Clam-Martinic sta se prav možko obnašala v domači besedi.

Marsko. Iz Berna. Zastran učnega jezika je bilo pri našem deželnem poglavarstvu posvetovanje in bilo je sklenjeno, da v realkah, kjer je večina učencov slovanskih, se mora tudi večí del naukov v českem jeziku učiti; slov-

nica nemškega jezika naj bode predpisan nauk; tudi naj se kakošni nauk razlaga v nemškem jeziku. V gimnazijah, kjer je večina učencov slovanskih, naj se v nižjih razredih večina naukov uči v domačem jeziku, in v višjih čedalje več v nemškem; ravno narobe pa naj se ravna v gimnazijah, kjer je večina učencov nemških.

Ogersko. Iz Pešta 17. jan. Ustaviti nekoliko prevelike vertoglavnost politično je danes slavni Deák v velikem zboru mestnjánstva resno besedo govoril in svoje rojake svaril, naj ne poderajo poprej vsega avstrijskega, dokler niso sozidali že kaj magjarskega. „Če overžete vse sodnije in postave dozdanje, dokler še nimamo svojih, kaj bo iz tega, kakor le žalostna brezpostavnost? S smodnikom se dajo terdnjave razrušiti, pa ne hiše zidati“ — je modri mož rekel, in menda njegova beseda ne bo bob v steno. In res treba bi bilo, da bi junaki Magjari tega opomina ne prezerli in da bi se odvernili taka razujzdanost, kakor se je unidan primerila v Nitri, kjer so cesarske sodnike silovito iz kancelij tirali in kancelije zaperli. Tudi z vojaki so se v tej županii že nekterikrat stepli. Ni čuda tedaj, da so unidan veliko vojaščine tjè poslali.

— Kmalí bojo cesarski-nemški in slovanski uradniki, ki so dozday na Ogerskem, ob svojo službo ter bojo prišli domú. Kaj pa tú ž njimi? Baron Bach jih ima na vesti.

Laško. 19. dan t. m. so zapustile res francozke ladije Gaeto in odsihmal mečejo Sardinci od dveh strani bombe v terdnjavo, ki se po takem ne bo mogla dolgo deržati. Vendar je kralj neapolitanski še zmiraj v Gaeti in se hoče do smerti braniti. Ker so francozke ladije po zviti politiki Napoleonovi poprej pomagale Neapolitancom, se je punt zoper sardinsko vlado v Abrucah tako razširil, da ga sardinska armada že komaj krotí. Homatije so tedaj iznova na Neapolitanskem velike. „Opinione“, časnik sardinske vlade, nekoliko dni mirnega duha, je začel spet vojsko za Benetke pridigovati.

Prusko. Iz Berolina. Kralj bo stopil v stopinje svojega brata in, kakor se sliši, se bo z avstrijsko in rusovsko vlado zedinil zoper politiko Napoleonovo.

Francozko. Iz Pariza. Deržavni zbor se bo začel 4. svečana. Važni sklepi se tabart pričakujejo v njem za mir ali vojsko cele Evrope. — Komaj je prišla brošura „Rim in škofje francozki“ na svetlo, že je spet druga na versti pod imenom: „Francozko brez papeža“. Po tej brošuri ima v cesarjevih rokah biti bogočastje, ktero on opravlja z velikim patrijarhom, kteremu stoji 6 kardinalov in 1 minister na strani; v cerkvene zборе se ne sklicujejo sami škofje, temuč tudi fajmoštri in kaplani; fajmoštrov in kaplanov ne volijo škofje, ampak ljudstvo samo si jih voli itd. — Kam z vsemi temi brošurami pès taco molí na Francozkom, je preočitno, da bi treba bilo komentara.

Serbsko. Iz Beligrada piše „Srbsk. Dnevnik“, da vlada izdeluje postavo za pravičnišo razmero davkov, ker dosihmal med bogatinom in beračinom ne delajo davki nobenega razločka.

Zitna cena

v Kranji 21. januarja 1861.

Vagán pšenice domače 6 fl. 80. — banaške 6 fl. 75. — reži 5 fl. 30. — ječmena — fl. — — ovsa 2 fl. 50. — proso 4 fl. — — ajde 4 fl. — — koruze 4 fl. 40. — soršice — —

Kursi na Dunaji 22. januarja.

5% metaliki 63 fl. — kr. Ažijo srebra 50 fl. — kr.
Narodno posojilo 75 fl. — kr. Cekini 7 fl. 10 kr.

Odgovor na vprašanje: Dokler po kursu ima sreberni in zlati dnar ažio, se more za vsak sreberni dnar (samo za šestice ne) ažio ali nadavek terjati po tisti meri, kakor ga kurs odločuje. Če, postavimo, je ažio srebra na 50, so 3 sreberne dvajsetice 1 gold. in 50 kr. nov. dn. vredne itd.